

Læring i motbakke – bedre hjelp til barn som lever under harde vilkår

Kursdag for Fjell og Askøy kommuner 13.11.08

Program kl. 09.00 – 16.00

- Informasjon om prosjektet
- Hva sier hjerneforskningen?
- Hva gjør vi når vi er bekymret for et barn?
- Hvordan behandles sakene hos barnevernet?
- Teori og oppdatert forskning
- Hvordan oppdage, avdekke og beskytte?
- Hvordan hjelpe?

Lunsj kl. 12.00 – 12.45

Hva sier forskningen?

”Barn som får hjelp av barnevernet tidlig i livet får bedre liv, bedre helse, bedre utdanning og bedre jobber, enn barn som får hjelp først i tenårene”.

Ann – Marit Sæbønes, Bufdir, BT 02.11.08

Hva sier barnevernsbarna?

”Vi må tørre å gripe inn før sårene blir synlige”.

Landsforeningen for barnevernsbarn, BT 02.11.08

Hva sier opplæringsloven?

§ 9a-1. *Generelle krav*

Alle elevar i grunnskolar og vidaregåande skolar har rett til eit godt fysisk og psykososialt miljø som fremjar helse, trivsel og læring.

Barneombudet anmelder Nittedal kommune for brud på opplæringsloven

- **Lærerens irregulære atferd har hatt negativ effekt på skolemiljøet. Elevene har derfor ikke fått oppfylt retten til et godt psykososialt miljø (Oppl.I. §9a-1)**
- **Skolene har ikke arbeidet aktivt og systematisk for å fremme et godt psykososialt miljø. Oppl.I §9a-3)**
- **Flere ansatte har misligholdt sin plikt til å undersøke og rapportere (Oppl.I §9a-3)**
- **Klager på psykososialt miljø som er sendt til skolen og skoleeier (kommunen) er ikke behandlet slik loven krever. (Oppl.I §9a-3)**
- **Skolen har ikke hatt internkontrollsystemer som sikrer elevene. (Oppl.I §9a-4)**
- **Skolen har ikke hatt forsvarlig ledelse. Dette plikter skoleeier å sørge for. (Oppl.I §9-1) Svikt i ledelse er flere ganger meldt tjenestevei uten at noe er gjort.**
- **På bakgrunn av dette er konklusjonen at rektor, skolesjef og skoleeier (kommunen v/rådmann) har misligholdt sitt ansvar for å sørge for at Opplæringsloven blir oppfylt.**

Barnevernsloven § 6.4

- Opplysningsplikt til barnevernet
”Offentlig myndighet skal av eget tiltak, uten hinder av taushetsplikt, gi opplysninger til kommunens barnevernstjeneste ***når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt – eller når et barn har vist vedvarende alvorlige atferdsvansker***”

Lov om barnevernstjenster, s 22

Hva trenger vi for å "skjerpe blikket"?

For at lærerne skal "se det de ser" og "høre det de hører" er det viktig å ha et kompetent miljø å kunne rådføre seg med.

Reidun Dybsland 2007

Hva trenger vi for å "skjerpe blikket"?

Personalet trenger styrket kompetanse for å bli i stand til å se, fange opp og intervenere.

Vi trenger:

- Teoretisk kompetanse
- Handlingskompetanse
- Metodeferdigheter som samtaleteknikk med barn

Reidun Dybsland 2007

Å snakke med barna

- 3% av 154 lærere ville snakke med eleven dersom de hadde mistanke om overgrep (Pedersen 1996)
- Barn vil gjerne at historien blir skal bli fortalt, men de vil ikke være den som forteller den (Jensen et al. 2003)
- Barns avdekking av overgrep ble mindre vanskelig dersom barnet opplevde at det ble skapt en anledning til å snakke. (Jensen et al. 2003)

Hvorfor snakker vi ikke med barna?

- Synet på barns troverdighet
- Ethiske begrunnelse
- Voksne beskytter seg selv
- Voksne tror de beskytter barna
- Kulturens tabu
- Redsel for å ta feil
- Redsel for foreldrenes reaksjoner
- Ødelegge for eventuell etterforskning

Dybsland og Nordhaug 2008

Hvorfor forteller ikke barna?

- Minnet om overgrepet er avspaltet eller uvirkelig
- Barnet frykter den voksnes reaksjon
- Barnet frykter konsekvensene av å fortelle
- De er redd for ikke å bli trodd, hjulpet eller forstått
- De føler seg forlegne, skyldbetyngnet og skitne
- Barnet er truet
- Overgrepene er tabubelagte
- Det har ikke skjedd noe

Dybsland og Nordhaug 2008

Viktige signaler

- Atferdsendring. Barnet virker plutselig trist og lei seg, eller det blir utagerende og aggressivt.
- Kroppslige plager, søvnforstyrrelser, oppgitthet
- Trekker seg tilbake, blir passivt og usynlig
- Oppfattes som trist, gledesløst eller passivt
- Lar seg ikke trøste
- Trøtte og uopplagte
- Konsentrasjonsvansker
- Nedgang i skoleprestasjoner
- Foreldres atferd
- Voksnes "magefølelse"